

Студент 2 року магістратури
факультету економіки і права ХНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СУДНОРЕМОНТНОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. Розглянуто основні джерела інвестиційних ресурсів, механізм залучення інвестицій, проаналізовано існуючі схеми інвестування. Виділено комбіновану схему інвестування підприємств судноремонтної галузі України, обґрунтовано її переваги та недоліки.

Аннотация. Рассмотрены основные источники инвестиционных ресурсов, механизм привлечения инвестиций, проанализированы существующие схемы инвестирования. Выделена комбинированная схема инвестирования предприятий судоремонтной отрасли Украины, обоснованы ее преимущества и недостатки.

Annotation. This article examines the main sources of investment funds, a mechanism to attract investment, analyzes the existing scheme of investment. A combined scheme of investment companies ship repair industry in Ukraine is allocated, its advantages and disadvantages are grounded.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестор, джерела інвестування, схема інвестування, механізм залучення інвестицій, кредит, фінансування, бізнес-план проекту.

У сучасних умовах господарювання найважливішим елементом у розвитку будь-якого бізнесу є залучення зовнішнього фінансування у вигляді кредиту або інвестицій. Основною метою інвестиційної політики підприємств є формування клімату, сприятливого інвестиційній діяльності.

Для підприємств судноремонтної галузі при несприятливих умовах зовнішнього середовища характерні такі риси: високий рівень зносу основних фондів, недозавантаження виробничих потужностей, падіння, високі ціни на сировину і матеріали, відсутність державної підтримки розвитку галузі. Таким чином, на сьогоднішній день більша частина підприємств галузі перебуває в кризовому фінансовому становищі, що обумовлює необхідність додаткового інвестування діяльності.

Дані питання розглядаються в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних авторів, таких, як Бланк І. А. [1], Валінурова Л. С. [2], Гриньова В. Н. [3], Денисенко М. П. [4], Федоренко В. Г. [5], Шарп У. [6], Шевчук В. Я. [7]. Проте ряд питань цієї складної проблеми потребує у подальшому теоретичного та практичного обґрунтування. У наукових дослідженнях з управління інвестиційною діяльністю підприємства питання формування механізму залучення інвестиційних коштів потребує подальшого дослідження.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування джерел інвестиційних ресурсів та визначення механізму залучення інвестицій на судноремонтних підприємствах України.

Найбільш прийнятним є розподіл фінансових ресурсів інвестиційної діяльності на дві групи джерел інвестування: зовнішні і внутрішні [8]. До внутрішніх відносяться прибуток, амортизаційні відрахування, інвестиції власників підприємства. Зовнішні джерела складаються з бюджетних інвестицій, коштів кредитних установ та організацій, страхових компаній, недержавних інвестиційних фондів, іноземних інвестицій.

Оскільки більшість підприємств досліджуваної галузі знаходяться в збитках, слід приділити особливу увагу залученню зовнішніх інвестицій. Їх доцільно розподілити на дві групи: зовнішні національні та зовнішні іноземні [3].

Залучення інвестицій – це багатоступінчастий процес, який зазвичай включає в себе такі стадії, як:

1. Аналіз інвестиційної ситуації та обґрунтування необхідності та прибутковості інвестицій.

Особливу увагу, на думку Гресько Т. С. [9], слід приділити таким аспектам, як оцінка інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості, що забезпечує інвесторові додатковий дохід на вкладені кошти і знижує ступінь ризику. Щодо судноремонтної галузі, слід виділити наступні ключові чинники інвестиційної привабливості як вигідне географічне розташування – низький рівень конкуренції в галузі, нерозвинена виробнича та соціальна інфраструктури, сприятливі природні умови, високий рівень кваліфікації трудових ресурсів, близькість до постачальників

2. Аналіз інвестиційних альтернатив і вибір стратегії фінансування.

3. Підготовка інвестиційної документації для різних стадій переговорів з потенційними інвесторами.

4. Пошук потенційних інвесторів, презентація інвестиційного проекту, проведення переговорів і вибір інвестора.

5. Підготовка та реалізація угоди з надання інвестицій.

6. Контроль виконання інвестиційних умов і вихід інвестора з інвестиційного проекту.

Незалежно від виду залученого капіталу й типу інвестора, процес залучення інвестицій починається з детального обґрунтування потреби в них та доказів їх повернення та прибутковості. Це може бути зроблено в різних формах згідно з вимогами інвестора:

бізнес-план інвестиційного проекту;

техніко-економічне обґрунтування;

стратегічний бізнес-план розвитку підприємства;

На практиці для одного і того ж інвестиційного проекту використовуються різні види інвестиційної документації на різних стадіях переговорів з інвестором. Успіх у процесі пошуку і залучення інвестицій залежить від наступних факторів: глибини розрахунку інвестиційного проекту; широти й активності пошуку потенційних інвесторів; переконливості та наочності інвестиційної документації; ефективності та ініціативності в переговорах.

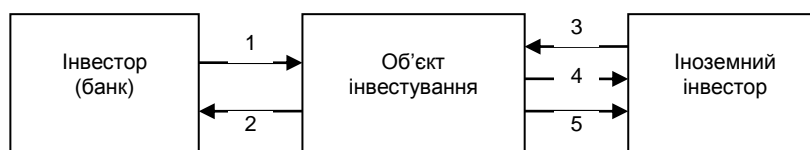
Існують наступні механізми інвестування діяльності підприємств:

1. Кредитування проекту.
2. Спільна участь у проєкті (спільне підприємство).
3. Портфельні інвестиції на фондовому ринку.
4. Контракт на управління.

Усі перелічені механізми можна застосувати як для іноземного, так і для національного інвестування. Однак для іноземного інвестування існує ряд правил, що ускладнює процес залучення інвестицій. До них відносяться: обов'язкова реєстрація інвестицій, необхідність відкриття іноземними інвесторами інвестиційних рахунків в уповноважених банках, перерахування грошових коштів з інвестиційних рахунків можливо виключно у гривні [10].

Банківська система України не готова повною мірою до повномасштабного кредитування реального сектору економіки, а інвестиційна сфера не забезпечує відповідного економічного розвитку на підставі дії законів ринку [3]

На думку автора, найбільш придатною схемою для інвестування вітчизняних підприємств є комбінація схем кредитування зовнішніх національних джерел і спільної участі в проєкті з іноземними інвесторами. Дана схема наведена на рисунку.

Умовні позначення:

1. Кредит під заставу об'єкта інвестування.
2. Величина кредиту + відсоток за користування кредитом.
3. Величина пайової участі інвестора.
4. Дивіденди з інвестицій.
5. Накопичена вартість капіталу.

Рис. Схеми інвестування підприємств судноремонтної галузі України

До переваг запропонованої схеми відносяться зниження ризиків для об'єкта інвестування, спрощення процедури залучення інвестицій, отримання досвіду ведення бізнесу іноземними підприємствами. Недоліками є високі ставки кредитування, необхідність створення системи гарантій захисту іноземних інвесторів, контроль держави за іноземними інвестиціями та низька інвестиційна привабливість країни.

Таким чином, у дослідженні були охарактеризовані основні види джерел фінансування діяльності підприємств та визначено механізм залучення інвестицій на підприємствах судноремонтної галузі України. У подальших дослідженнях автор планує зосередити свою увагу на моделі підвищення інвестиційної привабливості судноремонтного підприємства.

Наук. керівн. Іпполітова І. Я.

Література: 1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. – К. : МП "ИТЕМ" ЛТД, Юнайтед Лондон Трейд Лимитед", 1995. – 447 с. 2. Валинурова Л. С. Управление инвестиционной деятельностью : учебник / Л. С. Валинурова, О. Б. Казакова. – М. : КНОРУС, 2005. – 384 с. 3. Инвестиционный менеджмент : навч. посібн. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, О. П. Коюда та ін. – 2-ге вид., допрац. і доп. – Х. : ІНЖЕК, 2005. – 663 с. 4. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності : підручник для вищ. навч. закл. / М. П. Денисенко. – К. : Алерта, 2003. – 338 с. 5. Федоренко В. Г. Инвестиционный менеджмент : навч. посібн. / В. Г. Федоренко. – К. : МАУП, 1999. – 182 с. : іл. 6. Шарп У. Инвестиции / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 1024 с. 7. Шевчук В. Я. Основи інвестиційної діяльності / В. Я. Шевчук, П. С. Рогожин. – К. : Генеза, 1997. – 384 с. 8. Захарін С. В. Кредитування інвестиційної діяльності / С. В. Захарін // Фінанси України. – 2004. – № 4. – С. 97–105. 9. Греськів Т. С. Особливості інвестування промисловості / Греськів Т. С. // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2008. – № 13. – С.17–23. 10. Лесникова Е. Что изменилось в порядке иностранного инвестирования / Е. Лесникова // Главбух. – 2010. – № 10. – С. 9–11.